

Reviderad av Kommunfullmäktige 2024-06-17, §131

Antagen av Kommunfullmäktige 2019-12-16, §287

Finanspolicy för Norrtälje kommun

Detta dokument ersätter Finanspolicy fastställd av kommunfullmäktige 2018-08-27 respektive 2019-12-16.

Innehåll

Finanspolicy för Norrtälje kommun (antagen av kommunfullmäktige den 2024-06-17)	0
1 Inledning	2
1.1 Finanspolicyns syfte	2
1.2 Mål	2
1.3 Fastställande av finanspolicyn	2
2 Organisation och arbetsfördelning	2
2.1 Ansvar	2
2.2 Generella principer för organisation av finansverksamheten hos Norrtälje kommunkoncern	3
3 Principer för likviditetsförvaltning	4
3.1 Betalningsberedskap	4
3.2 Koncernkonto	4
3.3 Likviditetsplanering och hållbara placeringar	4
3.4 Förvaltning av kortfristig likviditet	5
4 Principer för utlåning till kommunens företag och till kommunalförbundet Norrvatten	5
5 Principer för finansiering	5
5.1 Finansiell leasing	6
6 Principer för riskhantering	6
6.1 Finansieringsrisk	6
6.2 Motpartsrisk	6
6.3 Ränterisk	6
6.3.1 Derivat	6
6.4 Valutarisk	7
7 Principer för borgen	7
8 Principer för intern kontroll	8
9 Rapportering	8
10 Bilagor	8
Likviditetsförvaltning	9
Betalningsberedskap	9
Koncernkonto	9
Förvaltning av kortfristig likviditet	9
Utlåning till kommunens företag	9
Finansiering	9
Riskhantering	10
Finansieringsrisk	10
Ränterisk	10
Valutarisk	10
Derivat	10

1 Inledning

Finanspolicyn anger ramar för finansverksamheten i Norrtälje kommunkoncern, dvs Norrtälje kommun samt dess underliggande majoritetsägda aktiebolag (nedan benämnda bolagen). Bolagen har i sina ägardirektiv fastställt att de ska följa de policys som är beslutade av kommunfullmäktige.

Policyn är även avsedd att fungera som riktlinje för de helägda underliggande aktiebolagens dagliga arbete och beslutsfattande. Dessa bolag kan inom ramen för denna policy besluta om egna instruktioner.

Kommunstyrelsen fattar beslut om finansiella riktlinjer som är underställd denna finanspolicy (bilaga 1).

Denna policy omfattar ej eventuell förvaltning av pensionsmedel.

1.1 Finanspolicyns syfte

Syftet med denna finanspolicy är att:

- Ge mål, riktlinjer och ramar samt fastslå ansvaret för finansverksamheten inom Norrtälje kommunkoncern.
- Att identifiera vilka finansiella risker kommunkoncernen är exponerad för och hur riskerna ska hanteras.
- Fastslå ramar och riktlinjer för kontroll, rapportering och uppföljning av finansverksamheten.

1.2 Mål

Det övergripande målet för finansverksamheten inom kommunkoncernen är att medverka till en god ekonomisk hushållning genom att:

- Säkerställa kommunkoncernens betalningsförmåga och kapitalförsörjning på kort och lång sikt.
- Åstadkomma långsiktig finansiell stabilitet för kommunkoncernen som helhet.
- Inom finanspolicyns ramar och riktlinjer minimera kommunkoncernens räntekostnader.
- Säkerställa att finansverksamheten bedrivs med god intern kontroll.
- Säkerställa att finansverksamheten präglas av lågt risktagande, långsiktighet och stabilitet.
- Säkerställa att ett koncernperspektiv finns på all likviditetsplanering och upplåning.

1.3 Fastställande av finanspolicyn

Finanspolicyn ska fastställas av kommunfullmäktige och hållas uppdaterad med hänsyn till aktuella förhållanden inom kommunkoncernen och på de finansiella marknaderna. Finanspolicyn ska omprövas årligen och uppdateras vid behov.

2 Organisation och arbetsfördelning

2.1 Ansvar

Kommunfullmäktige ska minst en gång årligen fatta beslut om:

- Låneramar för kommunen inklusive koncernkontokredit.
- Låneramar för bolagen inklusive deras kredit i kommunens koncernkonto.
- Villkor för utlåning till bolagen under kommande budgetår inklusive räntepåslag på de koncerninterna reverserna.
- Borgensram och borgensavgift för Norrtälje kommunhus AB.

Kommunstyrelsen ska:

- Ansvara för kommunens medelsförvaltning och i övrigt verkställa kommunfullmäktiges beslut.
- Fastställa ramar och limiter definierade i denna policy via finansiella riktlinjer (bilaga 1).
- Att godkänna vilka personer som har rätt att teckna finansiella avtal enligt delegationsordning.
- Fatta beslut om förändringar avseende godkända motparter vid placeringar, upplåning, kreditlöften och derivatinstrument.
- Vid behov lämna förslag till kommunfullmäktige om revidering av kommunens finanspolicy.
- Godkänna tillfälliga undantag från gällande policy samt utan dröjsmål rapportera dessa till Kommunfullmäktige.
- Besluta om annan upplåning för bolagen utanför internbanken

Ekonomidirektören och internbanken ska:

- Säkerställa kommunkoncernens kapitalförsörjning.
- Ansvara för kommunens finansiella verksamhet såsom upplåning, utlåning, penningplacering, likvidhantering, borgens-, och ansvarsförbindelser samt ansvara för uppföljning av denna.
- Utarbeta riktlinjer för den operativa finansverksamheten som säkerställer en god intern kontroll och att reglerna i kommunens finansverksamhet följs.
- Efterleva de ramar och limiter som är fastställda i denna policy och i finansiella riktlinjer.
- Genom kontinuerlig och aktiv medelshantering åstadkomma så låga finansieringskostnader som möjligt och därmed bidra till ett förbättrat finansnetto i koncernen.
- Samordna koncernens betalningsströmmar genom koncernkontot.
- Ansvara för rapportering till kommunstyrelsen, kommunfullmäktige och bolagen om den finansiella utvecklingen och ställningen, om fattade finansiella beslut grundade på delegation, samt om eventuella avvikelser från finanspolicyen.
- Bevaka utvecklingen på de finansiella marknaderna och av finansiella tjänster som kan vara till nytta för kommunkoncernen.
- Utgöra ett kompetenscentrum som erbjuder intern rådgivning i finansiella frågor för kommunkoncernen och vid behov vara bolagen behjälpliga med finansiella frågor.
- Vid behov utarbeta förslag till förändringar av finanspolicyen.

Bolagsstyrelsen för Norrtälje Kommunhus AB ska

- årligen fördela total lånevolym inklusive koncernkontokredit för Norrtälje Kommunhus koncernen.

2.2 Generella principer för organisation av finansverksamheten hos Norrtälje kommunkoncern

Kommunstyrelsekontoret är kommunstyrelsens organ för samordning av kommunens ekonomi. Inom ekonomidirektörens ansvar finns en koncerngemensam finansfunktion i form av en internbank som arbetar ur ett kommunkoncernperspektiv.

All extern lånefinansiering, placeringar och derivattransaktioner genomförs av internbanken i Norrtälje kommuns namn samt i förekommande fall i Norrtälje Kommunhus AB:s namn.

Kommunkoncernens kassaflöden ska vara samlade i ett koncernkontosystem så att betalningsströmmar kan kvittas mot varandra.

Bolagen ska bistå kommunen med uppgifter om likviditets- och finansieringsbehov så att internbanken får en överblick över de risker och likviditetsbehov som koncernen har som helhet.

Undantag från restriktion om extern upplåning får ske i de fall kommunen vid sin förfrågan inte kan erhålla samma förmånliga villkor från bank eller finansinstitut som bolagen. Undantag kan också medges om verksamhetsspecifika förutsättningar möjliggör alternativa finansieringsformer.

3 Principer för likviditetsförvaltning

3.1 Betalningsberedskap

Kommunen ska ha tillgängliga likvida medel som motsvarar en tillfredställande betalningsberedskap.

Tillgängliga likvida medel definieras som:

1. Kassa och bank
2. Skriftligt bekräftade, ej utnyttjade kreditlöften
3. Finansiella tillgångar som kan omsättas inom tre bankdagar
4. Framtida positiva netton av kassaflöden inom tre bankdagar

Kommunstyrelsen ska i finansiella riktlinjer fastställa hur stora kommunkoncernens tillgängliga likvida medel måste vara.

Likviditetsöverskott som inte är tillfällig – utöver den likviditet som krävs för att upprätthålla ovanstående betalningsberedskap – ska användas för att amortera kommunkoncernens låneskuld eller förvaltas enligt 3.4 nedan.

Bolagen och de kommunala förvaltningarna ska bistå internbanken med uppgifter om likviditets och finansieringsbehov, både vad avser beslutade och prognostiserade flöden. Dessa uppgifter ska lämnas till internbanken enligt utfärdade anvisningar. Internbanken sammanställer bolagens och kommunens likviditetsplanering och tar fram en koncerngemensam likviditetsplan. Likviditetsplanen ska vara rullande och avse in och utbetalningar under de närmaste 12 månaderna.

3.2 Koncernkonto

Kommunkoncernens likvida medel och betalningsflöden ska samordnas i ett gemensamt koncernkontosystem där betalningsströmmar kvittas mot varandra för optimering av in- och utlåning. Kommunfullmäktige fastställer årligen Norrtälje kommunhus AB:s kontokredit.

Kommunstyrelsen ska godkänna limit och villkor för dotterbolagens interna koncernkontokredit med hänsyn till beslutade låneramar, villkoren för den externa koncernkontokrediten samt ett av kommunfullmäktige beslutat påslag.

Kommunstyrelsen ska i finansiella riktlinjer ange limit och villkor för dotterbolagens koncernkontokredit.

3.3 Likviditetsplanering och hållbara placeringar

Likviditetshanteringen ska bidra till kommunens långsiktiga vision om ett hållbart Norrtälje. Norrtälje kommun har fattat strategiskt viktiga beslut om insatser för att uppnå ekologisk, demokratisk, social och ekonomisk hållbarhet. Kommunens finansiella verksamhet och likviditetshantering ska leda i samma riktning.

Genom hållbara och ansvarsfulla placeringar av kommunens kapital kan företag i Sverige och i världen medverka till att Norrtälje kommun ökar måluppfyllelsen för ekologisk, demokratisk, social och ekonomisk hållbarhet och bidrar på detta sätt till en hållbar utveckling i Sverige och i världen.

Placeringar är inte tillåtna i värdepapper utgivna av företag vars verksamhet utgörs av tillverkning eller försäljning av vapen och annat krigsmateriel, tobaksprodukter, alkoholhaltiga drycker, pornografi eller i företag som i huvudsak bedriver kommersiell spelverksamhet. För att ytterligare begränsa riskerna ska hänsyn till miljö, socialt ansvar och god etik tas vid placeringar. Med detta menas att företag utöver lagstiftning följer internationella normer för mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och anti-korruption. De internationella normerna är uttryckta i FN:s deklARATIONER och konventioner. Placeringar ska heller inte ske inom fossil energi. Kommunen gör inga placeringar i företag som ägnar sig åt

FÖRFATTNINGSSAMLING

prospektering, exploatering, utvinning eller produktion av olja, gas, oljesand och annan okonventionell fossil olja. På motsvarande sätt placerar kommunen inte i företag inom kol-branschen.

Placeringar ska stämmas av mot de betydande miljöområden som finns angivna i kommunens klimat- och miljöprogram.

För att säkerställa att dessa krav efterlevs ska samtliga utgivare kontrolleras i förväg. Innehav kontrolleras därefter tertialvis om ny information har kommit till allmänhetens kännedom. Vid överträdelser ska lämpliga åtgärder föreslås av internbanken.

3.4 Förvaltning av kortfristig likviditet

Kortfristig likviditet (kortare än ett år) utöver den likviditet som behövs för betalningsberedskap och som inte ska användas för amortering av lån ska placeras antingen på koncernkonto eller i tillåtna instrument med mycket låg risk och mycket god likviditet.

Kommunstyrelsen ska i finansiella riktlinjer ange maximal löptid, tillåtna instrument samt godkända motparter.

4 Principer för utlåning till kommunens företag (tillägg: och till kommunalförbundet Norrvatten)

Internbanken erbjuder kommunens dotterbolag med undantag av Norrtälje kommunhus AB upplåning med villkor motsvarande den genomsnittliga räntan i kommunkoncernens låneportfölj samt ett av kommunfullmäktige beslutat påslag.

Bolagen får låna inom beslutad låneram.

Kommunstyrelsen ska i finansiella riktlinjer ange villkoren för interna lån.

För utlåning till kommunalförbundet Norrvatten gäller de villkor som medlemskommunerna överenskommit för ägarlån till Norrvatten. Utlåningen speglar kommunens ägarandel i Norrvatten.

5 Principer för finansiering

Upplåningen ska minimeras och får bara genomföras för att täcka finansierings- eller refinansieringsbehov i någon av kommunens verksamheter och enligt låneramar beslutade av kommunfullmäktige. Upplåning som uteslutande syftar till att skaffa medel för placering med ränteförtjänst (arbitrageaffär) är inte tillåten. Vid goda affärslägen och då det finns närliggande kreditbehov får förtida upplåning dock genomföras och beloppet placeras till dess behovet uppstår.

Upplåning ska ske genom godkända upplåningsformer och från godkända motparter. Upplåningen och upphandling av kreditlöften bör när så är möjligt konkurrensutsättas genom anbud från minst tre anbudsgivare. I låneportföljen ska ingå lån från flera olika motparter och i de fall investeringar uppfyller kriterier för grön finansiering ska det eftersträvas.

Maximal löptid för upplåning är 15 år, kommunstyrelsen kan godkänna längre löptider i särskilt beslut.

Godkända upplåningsformer är:

- Reverslån
- Checkkredit
- Kreditlöften
- Utgivande av certifikat, obligation eller annat löpande skuldebrev

Kommunstyrelsen ska i finansiella riktlinjer ange godkända motparter gällande upplåning och

kreditlöften.

5.1 Finansiell leasing

Finansiell leasing innebär att leasetagaren, även om denne inte erhåller den legala äganderätten till tillgången, i allt väsentligt åtnjuter de ekonomiska förmåner och bär de ekonomiska risker som förknippas med ägande av tillgången. Avtalstiden sammanfaller som regel med tillgångens ekonomiska livslängd. Normalt är den effektiva finansieringskostnaden för ett leasingavtal högre än koncernens alternativkostnad vid egen finansiering eller lånefinansiering. Därför ska finansiell leasing användas sparsamt i såväl kommunen som i bolagen.

Finansiell leasing är jämställd med upplåning och omfattas av reglerna för upplåning i denna policy, den påverkar således den låneram som kommunfullmäktige fastställer för kommunkoncernen. All finansiell leasing ska ske via internbanken.

6 Principer för riskhantering

6.1 Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk avses risken att vid någon tidpunkt inte ha tillgång till, eller endast mot ökad kostnad ha tillgång till medel för betalningar. Refinansieringsrisken ökar om kommunens kreditvärdighet försämras eller en stor del av skuldportföljen förfaller inom en kort tidsperiod.

Kommunens externa skuldportfölj ska vara strukturerad så att kapitalförfallen sprids mellan åren.

Kommunstyrelsen ska i finansiella riktlinjer ange hur stor andel av skuldportföljen som får förfalla inom 12 månader.

6.2 Motpartsrisk

Motpartsrisk är risken att motparten inte kan fullgöra sina åtaganden i finansiella transaktioner med motpartsrisk ska bara motparter med hög kreditvärdighet väljas. Motpartsrisiker ska i möjligaste mån reduceras genom att riskerna sprids på flera motparter.

Kommunstyrelsen ska i finansiella riktlinjer ange godkända motparter för placering, upplåning och derivat.

6.3 Ränterisk

Ränterisk är risken för att en snabb förändring av det allmänna ränteläget påverkar kommunkoncernens finansnetto negativt.

Ränterisken ska hanteras genom att ränteförfallen fördelas via en blandning av korta och långa räntebindningstider. Räntebindning kan ske med fasträntelån alternativt med derivatinstrument som får användas för att hantera ränterisken och för att styra ränteförfallostrukturen.

Maximal löptid för ett enskilt instrument för räntebindning är 15 år, kommunstyrelsen kan godkänna längre löptider i särskilt beslut.

Kommunstyrelsen ska i finansiella riktlinjer ange hur lång den genomsnittliga räntebindningen måste vara samt hur stor del av räntebindningen som får förfalla inom 12 månader.

6.3.1 Derivat

Med derivat avses ett finansiellt instrument för att hantera kurs- och ränterisker. Derivatinstrument får endast användas till att hantera finansiella risker i underliggande upp- och utlåning eller underliggande valutaexponeringar.

Finansiella derivatkontrakt får endast ingås med motpart som har tecknat ett internationellt swapavtal

FÖRFATTNINGSSAMLING

(ISDA) alternativt ramavtal. Avtal ska finnas med minst två banker.

All användning av derivatinstrument förutsätter god förståelse för instrumentets funktion, prissättning, tillhörande risker och administrativa rutiner som kan hantera dessa affärer. Riskbedömning och konsekvensanalys ska alltid göras före affärsavslut. Norrtälje kommun tillämpar säkringsredovisning av räntederivat och säkringsdokumentation ska därför finnas upprättad och löpande uppdateras enligt gällande rutiner och krav.

För att säkerställa att räntederivaten används för att styra ränterisken i portföljen så ska de vid ingång uppfylla kraven för säkringsredovisning. Säkringsdokumentationen ska i huvudprincip ske på en övergripande portföljnivå där nettovolymen av aktiva derivat för räntebindning inte får överstiga volymen för rörliga lån.

Som en del av kommunens riskhantering ingår att säkringsinstrument kan ersättas eller överflyttas till andra säkringsinstrument med syfte att åstadkomma en jämn och stabil räntekostnad över tid.

Kommunstyrelsen ska i finansiella riktlinjer ange godkända derivatinstrument och motparter.

6.4 Valutarisk

Med valutarisk avses risken för att drabbas av ökade kostnader till följd av valutakursförändringar. Valutarisken består av två delar enligt nedanstående definition.

Omräkningsexponering är risken att en placering sjunker i värde alternativt att en skuld upptagen i en annan valuta ökar till följd av en valutakursförändring. I finansverksamheten uppkommer valutarisker om upplåning eller placering sker i utländsk valuta. Placering och upplåning i annan valuta än svenska kronor är endast tillåten om all valutaflöden kurssäkras till svenska kronor vid ingång så att valutarisken elimineras.

Transaktionsexponering är risken att en kommande betalning utställd i en annan valuta än svenska kronor blir dyrare på grund av en ändring i valutakursen. Betalningsflöden i utländsk valuta ska kurssäkras om de uppgår till ett större värde. Kommunstyrelsen ska i finansiella riktlinjer ange hur stort motvärdet av det utländska betalningsflödet får vara utan att säkras.

7 Principer för borgen

Borgen får endast lämnas av Norrtälje kommun och beslutas särskilt och med stor restriktivitet.

Borgen får avse lån för investering i byggnad och/eller mark eller för åtagande i lokalhyres- eller arrendeavtal. Ändamålet ska främst avse verksamhet inom skola, social verksamhet eller fritidsverksamhet.

Undantag medges för redan ingången fullgörandegaranti som Norrtälje Energi har mot sitt dotterbolag Norrtälje Energi Försäljnings AB.

Krav skall ställas på egen insats i respektive projekt. Fullgod säkerhet ska eftersträvas. I första hand ska inteckningssäkerhet ges och i andra hand annan säkerhet som innebär att anläggningen eller rättigheten tillfaller kommunen om borgenstagaren inte infriar sina skyldigheter och kommunen tvingas uppfylla sitt borgensåtagande.

Principen ska vara att kommunen ska vara beredd att driva verksamheten vidare i den mån den upphör under borgenstiden.

Ansökan om borgen lämnas till kommunstyrelsen och fullmäktige beslutar i varje **nytt** ärende. Borgenstagaren ska erlägga marknadsmässig borgensavgift.

Borgenstagaren ska utan anmodan för varje räkenskapsår lämna årsredovisning omfattande förvaltningsberättelse samt resultat och balansräkning.

8 Principer för intern kontroll

Intern kontroll sker i enlighet med antagen internkontrollplan.

9 Rapportering

Kommunstyrelsen ska tre gånger per år vid delårs- och årsbokslut lämna en rapport till kommunfullmäktige avseende kommunens finansverksamhet.

I rapporten ska ingå:

- Likviditetssituation
- Total finansiering och outnyttjad limit
- Engagemang per motpart
- Förfallostruktur på lån och placeringar

10 Bilagor

Bilaga 1 – Finansiella riktlinjer (beslutas av kommunstyrelsen)